

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. VII. Vincentii ardens studium salutis animarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

Evangelii, consiliorumque Christi explanationem, nihil ut iis obtemperanti ad sanctimoniam deesse possit.

C A P U T VII.

*Vincentii ardens studium salutis
animarum.*

Quid illud excitaret

VETUS & verum dictum est, Charitatem esse flammam. Atqui sine pabulo flamma non vivit. Nec igitur Vincentii charitas illo carere poterat. Suggesterebat illud pia ejus commentatio scripta super his Augustini verbis, Christi nomine cuique propositis: *His solve quod mihi debes.* Itaque contemplabatur Vincentius optimum atque amabilissimum JESUM. Conscenso Olivetico monte, priusquam in cœlum eveheret sese, ostendere ipsi illinc omnia cruciatuum ac mortis suæ instrumenta, catenas, flagra, spinas, clavos, crucem, lanceam, simulque insinuare, nihil ex illis non ipsius gratiâ esse toleratum. Hinc verò objectis illius menti cunctis hominibus sibi coævis amicè sic præcipere: *His redde*

redde quod mihi debes. Quare non nescius totum se iis nominibus millies & millies deberi, subiciebat in iisdem adversariis, hoc obstricti animi syngraphum: *Deum adamabo propter se & propter ipsam, vivis eius imaginibus inserviam: Cor tradam ipsi, manumque proximo, ut divino pectore eum admoveam.* Hæc ipse non magnificentius dixit, quàm præstitit fidelius.

In primis illud omne quod aliàs memoravi, algidi infirmique corporis vitium, ingentium licet dolorum ferax; illæ item perpetuæ acerbissimæque tibiæ plagæ numquam obstitere, quò minùs tantum laboris ac fructus ferret hominum bono ac saluti, quantum si corpore validissimo expeditissimoque fuisset. Imò accidit non rarò, ut urgente illum aliquo charitatis officio, tam incitato gradu ferretur per urbem Neapolim, ut eum ægrè socii valentes ac vegeti consequerentur. Cujus velocitatis causam cum aliquis è familiaribus admirandus quæreret, eò præsertim, quòd extra hujusmodi occasiones adeo debilis ac languidus esset, respondit ingenuè, id

Ejus vis
multi-
plex

laboris
tolerã-
tia & a-
lacritas

non naturæ viribus, sed singulari Dei auxilio tribuendum esse; sic ei faventis, ut ministeriis, quæ exigit ratio instituti nostri, saltem aliquatenus defungi posset. Ex quo tamen non fiebat, ut laboribus ac itineribus à se susceptis non vehementer defatigaretur; sed superna quædam vis, simul & animi vigor, corporis infirmitatem fulciebat. Neque minus admirandus videtur vigor ille, quòd à Numinis complexu, cui arctissimè fortissimèque per contemplationem adhærebat, divellere eum potuerit. Id quod præclara cum charitatis laude de antiquis eremicolis memoratur, relictis silvis & antris suis, ubi Deo penitus intenti singulariter acquiescebant, advolasse in urbes hæresi aliisque criminibus infestas, quando salus animarum eos evocabat. Estque Vincentii clarior in hoc genere laus, quòd solitudinis ac sancti otii perinde amans, ac si antehac semper in eremo sibi ac Deo vixisset; tamen meliorem vitæ partem venandis summo studio animis impenderit. Nec enim parcus esse poterat laboris hac in parte, qui etiam sanguinem eis devoverat. Quam gratiam

gratiam ut obtineret, missionem Indicam ab ipso titocinio Claudium Aquavivam ardentem flagitavit, adhibito etiam suffragatore Mutio Vitellesco. significavit-que hanc se favoris ac beneficii summi loco petere: quam si propter indignitatem suam non impetraret, nullum sibi imposterum sine nubilo ac mœrore diem abiturum. Etsi autem spe sua frustratus est, non tamen laude ac merito missionis Indice promovendæ. Namque illius desiderio complures inflammavit, Apostolicâ charitate ad eam aptavit, denique ferventissimâ ad Deum oratione, operosisque apud Præsides commendationibus voti compotes effecit. Postremò, Generalis creatus multam & florentem juventutem (tot, inquam, quot olim B. Franciscus Borgia) atque adeo Socios quadraginta in Indias simul destinavit; quamquam miserrimâ earum gentium sorte factum est, ut illarum portas sibi occlusas invenerint; quæ sanè cum aliis quoque ab Hispana gentibus paterent, id est, Germanis, Gallis, Italis, atque utrisque Belgis, & fecerunt ipsi primam Evangelii sementem pluribus in Regnis,

& hanc alibi factam sudoribus suis, sanguine, atque industria irrigarunt. Porro qui longè remotis gentibus per alios aderat, non potuit popularibus suis deesse. Itaque inter alia Sodalitium instituit ex juvenibus malè antehac feriantibus, quibus tam scitè indidit salutis suæ studium, ut multi è cœno vitiorum ad religiosæ vitæ strictioris cœtûs feliciter emerferint. Quæritabat per compita Neapoleos ganeas, ubi festis diebus populi sæx aleam & helluationem exercere consuevit, subductisque amicè tesseriis chartisque lusoriis è ganeonum manibus, volentes ad sacram concionem aut catechesim ducebat. Ingredebatur aliàs per publicas urbis vias ac suburbia, nolæ sono, altaque voce pueros ad audienda fidei rudimenta convocans: quæ cùm exposuisset, præcinebat illis hæc verba. *Quid est in Orco? omne malum sine bono ullo. Quid est in cælo. omne bonum sine malo ullo: & utrumque est æternum*, eaque ipsa illos repetere jubebat, ut altiùs menti imprimerentur. Per illud tempus quo morbus contagioso similis inter milites vulgatus est, fuitque haud paucis exitialis,

nihil

& varic-
ras

nihil vitæ suæ parcens, dies solidos traducebat in armamentario : ubi cùm plerique humi prostrati ac semimortui jacerent, ipse de genibus, capite insuper propè ad solum usque demisso eorum piaculares confessiones audiebat, aliisque, ut poterat, modis corporis & animæ procurabat salutem. In horrendâ illa Vesuvii concussione torrentes igneos ejaculantis, à quibus universæ Neapoleos clades meritò timebatur : Vincentius cinere coopertus, lacrimisque madens cum grandi signo Christi è cruce pendentis manibus prælato urbem obibat, attonitum incendiis ac terræ motibus populum opportunè ad seriam pœnitudinem invitans, eâ vultus ac verborum vi, ut maximorum criminum reos tandem expergefatos, ad ea è vestigio eluenda perpulerit. Ut autem in eo habitu oris ac corporis eo loco comparuit, quem, Seggio di Nido, nuncupant, (erat autem id temporis nobilibus viris frequens) continuo illi in genua procumbentes media in plateâ, tundentesque pectora elatâ voce, cum serio dolore misericordiam Numinis implorarunt. Ipse

autem dein urbe egressus solabatur, sublevabatque semianimes reliquias miserorum, ab ultrice illa flammâ superstium ad certam ac properam mortem, nisi omni ope destitutis ipse succurreret. Et certè non minus animorum quàm corporum medicina pabuloque opus illis erat: quod utrumque naviter quidem pro tempore ac facultate providit, at non satis ex voto. Siquidem noctes atque dies indagandis circum circa miseris juvandisque insumpsisset, si per Præsides licuisset. Denique etiam cum res totius Provinciæ administraret, damnatos ad remum adibat, confitentibus avidas aures dabat, sequentibus exemplum primoribus Domûs Professæ ac Collegiorum Patribus. Imò & Societati impositus universæ, cœtui ad procurationem felicitatis Romæ à se instituto, (qui & nunc ibidem floret & in multas Europæ Provincias propagatus est) singulis sextis feriis intererat, & singulis mensibus communioni Generali, quovis in templo haberetur: solatium suum & relaxationem ratus, Christum in animis parturire.

Verùm Vincentii ardor quærendarum
Christo

Christo animarum, in missionibus potissimum emicuit. Noverat enim has esse proprium Societatis munus, & propter addictam illis, ac velut affixam peculiarem Numinis gratiam, *Sancti Spiritus missiones* posse vocari. Quare & subjectus & Præfectus aliis, quoad licuit, iis sese impendit: industriæque multiplice ac divina earum usum, fructumque auxit. Certè cum Societati præfuit universæ, intelligens earum procurationem personâ sua dignissimam esse, de hac ipsâ ad omnes Provincias efficacissimè scripsit: in quarum singulis Præfectum instituit aliquem è ferventissimis gravissimisque Patribus, cui incumberet vestigare loca missionibus apta; Antistites item & Principes, quibus eæ offerri; tum solidæ probatæque virtutis viros, quibus demandari possent; ac demum invenire rationem gloriæ Numinis iisdem amplificandæ. Et jubebat quot mensibus sigillatim ac distinctè successum omnem ad se perscribi. Neque verò major illi aliunde solatii ac lætitiæ seges, quàm ex ejus generis litterarum (quas laureatas dicere licet) lectione frequenti, quam etiam

Eximia
missionum
cura.

Y 5

lacrimis

lacrimis condiebat. Atque ut gaudium suum cum aliis communicaret, si quid eximium iis inesset, ad Dei gloriam animorumque salutem, non pigebat illum certiores facere remotissimos quosque, etiam in Indiis Patres, ut aliorum exemplum ac virtus aliis currentibus esset stimulo. In quo ipso S.P.N. Ignatium æmulabatur, cupiissetque ejus excitare spiritum. Hic enim suos varias in regiones ad apostolicos mittens labores, cum inter mutuos amplexus benè illis precatus esset, *Ite, aiebat, faustis auspiciis, incendite caelestibus flammis mundum universum.* Et incendebat sanè Vincentius, quos convenire dabatur. Difficile enim ac longum esset fructus recensere, quos diversis Regni Neapolitani oppidis protulit: ac nominatim in Apuliâ, inque suburbiis & urbe Neapoli: iis maximè locis, quæ ab ejus meditullio remotiora sunt, & plebeculâ egentibusque referta. Enimverò facile ignis ignem gignit, & pectus alienæ salutis studio ardens terrena corda, solis instar, calore fovet, aptatque ad frugem. Adjacentibus quidem portæ Capuanæ suburbiis, ea regione, quam

vocat

vocat Incarnata (quæ præcipua est sentina Neapoleos, magno luparum numero infamis) uberes extitere proventus laborum Vincentii. Multas enim earum è pudendis prostibulis extractas in domicilia honestatis ac pœnitentiæ transtulit: Deo sic favente, ut illius invictæ virtutis digna trophæa extarent, nempe ex vitio pertinacissimo, & muliercularum fæce ejus tenacissimâ. Struxit autem in missionis loco, quam in viciniâ instituerat, ædiculam, ipse operariorum pars non minima: quippe arenam, & saxa, & calcem vehens, & suis manibus ceteris inserviens. Quam pariter operam eundem in finem navaverat in missionibus ad oppidum S. Antonii, cæmentariis immixtus, pariterque laborans, cum populi adspectantis, generosâque pietatem mirantis haud mediocri approbarione. Quæ omnia multum quoque ad exemplum valebant. Quo minimè contentus, juniores Nostros festis diebus aut Concionem aut catechesim habentes per compita frequentiaque Neapolis loca ipse præsentia suâ animabat: quamvis importuno tempore, id est, horis æstu ardentibus, quamvis

præfer-
tim ad
lupas
conver-
tendas.

quamvis remotis à Domo regionibus urbis eas haberent. Etenim enascentium inde fructuum suavitas omnem incommodi ac lassitudinis sensum viro salutis alienæ percupido adimebat.

Furente
& ulciscen-
te
dæmo-
ne

Ceterùm ubertas fructuum unius ejus missionis, scilicet ad Incarnata, ut aliunde non pateret, satis colligeretur ex dæmonis rabie, jacturam illic suam, ut ex oraculo Vincentius didicit, incredibili nostrorum damno ulciscens. Divina quodam mane contemplanti gravissimum Domui Professæ, cui præerat, infortunium instare divinitus indicatum erat. Ipse hanc pœnam alicujus delicti sui interpretans, illacrimari, Deumque obtestari cœpit, dignaretur imminens illud malum distinctius declarare. Et responsum audit gravissimum omnino, at non nisi rerum caducarum jacturam fore. His nuntiis paululùm respiravit. Quantumvis enim futurum esset, solas tamen terrenas opes perituras: quarum jactura facilè lenitèrque tolerando compensari potest: quin & præstantioris boni accessione superari. Nihilominus cùm jam Patrifamilias non animas dumtaxat, sed

&

& corpora filiorum curæ esse oporteret, divinam clementiam implorare perrexit; ut si quidem è gloria Dei, & re suorum esset, amoliri infortunium ab illis, aut imminuere placeret, omnes enim ejusdem Dei filios & operas esse. At perstitit in sententiâ benignissimum, etiam cum sævit, Numen. alioqui enim consecutorum damnum spirituale, utique temporali isto funestius. Tum verò Vincentius acquiescens, preces in gratiarum actionem vertit: magnâque mentis submissione, rei instar, excipiendis Justitiæ divinæ flagris humeros subjecit. Et mox incubuit illa Domûs Professæ templo: nocte enim insequenti (quo, aut cujus vitio incertum) illius solemnissimum ornatum (nempe uno dierum antecinerarium, quando ad preces publicas expositum est Augustissimum Sacramentum) flammâ corripuit, frustratâque promptitudinem, sedulitatem, artesque prohibentium, brevi spatio temporis ingentem machinam, altari ornando superstructam, totam cum peristromatis, signis, vasis argenteis, ceterisque ornamentis involvit, & nisi divina quædam

vis

vis coërcuisset, jam per fenestras domatis exiliens, ventoque impellente concitior, irrupisset in proximam ædium partem, easque & adjacentem urbis regionem depopulata esset. Quam cladem secundum Deum, magnam omnino partem depulere Patres Dominicani: quorum tanta festinatio, multitudo, tamque opportuna fuit cura opis ferendæ, perinde quasi non modò periculum, sed & damnum proprium ipsis fuisset. Porro Basilica illa, fortè inter Europæ pulcherimas antehac etiam numeranda, eo incendio in tetrum ac triste templi velut cadaver deformata fuit. Quod dum fieret, stabat ad fenestram è templi regione Vincentius, flammam subinde respectans, subinde oculos in cœlum defigens, tranquilissimo corporis habitu, audiebatürque ita ex animo dicere, *Domine fiat voluntas tua. Si peruri omnia & redigi in cineres placet, ad tuam voluntatem omnino meam accommodo.* Quemadmodum autem ex oraculo divino eventurum infortunium cognoverat: sic ex eodem evenisse didicit dæmonis nequitiam, odioque in Vincentium ingenti: ob animas
sibi

sibi in lustris Incarnatensibus ejus opera ereptas. Quam pessimi genii ultionem permisit providentia Numinis, admirabili quidem, at æquissimo consilio. uti uti res habet, diviniore trutinâ eam expendenti, non minus optabilis est complurium meretricularum, id est, dæmonis stabulorum in templa Spiritus Sancti conformatio, quàm deformatio templi, utcumque pulchri, luctuosa.

Porro ut sterilem agrum non nisi labore & industria fœcundes: ita nec Vincentius sine illis infructuosos criminolorum animos, aliôsve virtutum steriles fertilitate donavit. Quare, quod crebrò inculcabat Nostri, Charitati duas esse sorores, mansuetudinem & patientiam (quas ejus latera semper claudere oporteret) perpetuis benignitatis exemplis comprobatum esse voluit. Imprimis nactus aliquem gravium noxarum reum, quasi cum litteris commendatitiis à Deo ad se missus esset, sic eum excipiebat, tantâ videlicet cum benevolentia significatione, ut intimo pectori immergere velle videretur. Patrem illius nominati Prodigii dixisses, qui in reduce filio non heluato-

Vincē-
tii ars
animas
conver-
tendi

heluato-

heluatorem, non subulcum fame propè
 enectum, tetrumque ac fœtens mendi-
 cabulum, sed filium intuitus, missa omni
 objurgatione arctè pectori adstrinxit,
 dissuaviatus est, festoque ac musico can-
 tu, lautoque epulo exceptum familiæ re-
 stituit. Sæpè illos egentes adibat quos
 inopia impellit, aut quemadmodum lo-
 quuntur illi, adigit ad peccandum, quò
 se & familiam sustentent. Quibus lar-
 gam stipem ex Equitum Sodalitio acce-
 ptam liberaliore etiam animo impertie-
 bat. operosius haud paulò fuit Vincentio
 inveteratæ consuetudinis tyrannidem
 edomare, libidinosæ præsertim. Est enim
 illa, ut blandissima, sic & pertinacissima;
 nec pellex minus mulieroso, quàm ar-
 bori vetulæ hedera implectitur: quam
 revellere velle, ut rectè Bernardinus, est
 arborem non eâ tantùm, sed & cortice
 exuere. Itaque talibus curandis asperas
 pœnas ipse subibat, de iis solitus pronun-
 ciare, quod Servator super alio argumen-
 to: *Hoc genus demoniorum non eiicitur
 nisi in oratione & ieiunio.* Addebat Apo-
 stoli Gentium exemplo parturiendas esse
 Christo animas, id est, iis pariendis
 puer-

puerperii cruciatus esse perferendos; at non inferendos iis, quæ pariuntur. Et enim (quæ hominum prodigiosa insania est) nihil molestius dæmonis mancipio, quam in libertatem dignitatemque filiorum Dei asseri velle. Certè exploratum est aliquod ex his mancipiis multo sanguine Vincentio constituisse, adeo ut laceri exuti que carne humeri restarent. Sed leve illi erat cruorem ejus causâ fundere pro quo Christus suum omnino effudit.

Verum agè, industriæ illius in recuperandis Christo animis exempla pauca de multis promamus. Accidit aliquando ad ejus pedes homo plurimorum maximorumque scelerum reus, studio quidem grave illud onus per omologesim ponendi, quod jam à pluribus annis molestissimè ferebat: sed studium illud omne desperatio emendationis, ut hætenus sæpè, languidum & inane reddebat. Eo cognito novam ac salutarem rationem inivit Vincentius spem hujusmodi exsuscitandi. Confirmavit illi se sine controversia illo longè olim deteriore, expensis sedulò salutis æternæ, cladisque

Artis illius exempla

in desperatione emendationis

Z

pariter

pariter æternæ momentis, emerfisse tandem è præcipitio, unde facilis ac certus in orcum lapsus sibi instabat. *Quod si,* aiebat, *mibi profundius libidinis cloaca immerso, tetendit aliquando manum paternæ Numinis providentiâ, atque ad surgendum adiuvit, cur tu præ me, ut sic loquar, innocens, eâ reiectâ, deploratâque salute miseram æquè ac periculosam vitam imposterum trahas, cùm possis securam?* Hac arte tantum fiducia homini indidit, ut quoquò placitum fuit, eum adduxerit. Ergo tanto conscientia pondere liber, ac lætitiâ gestiens, à Vincentio discessit. Adeo verò menti impressam habuit opinionem de præterita Vincentii palmari libidine, ut post incidente de ejusdem perpetua integritate vitæ, sermone, laudatâque ab aliis ejus præsertim castimonia virginali, rideret ipse sermonis, ut rebatur, vanitatem: quippe contrarium sibi ex ipsius Vincentii ore plus nimio constare: quondam secretò facti, admissa à se flagitia & plura suis & graviora; nominatimque in castimoniam esse peccatum. Resque hæud levis negotii fuit, eum edocere rationem, sensumque

sensumque quo Sancti homines, citra mendacium omne, reos se criminum dicant, imò omnium flagitiosissimos. Et verò paradoxum hoc è subtilissimis est, nec tam disputando, quàm sentiendo percipitur.

Parabiliore remedio, at non minus efficaci nobilissimi Equitis ingentem ægritudinem medicatus est. Hanc creaverat dolor è præmatura inopinaque Principis filii morte, utique quinto & decimo à nuptiis ipsius die. Exasperabat dolorem damnum familiæ irreparabile, indidem acceptum. Quibus de causis in lacrimas solvi, ingemiscere, agitare inconditè brachia, summâ desperare & insanum agere. Advocatus solatii causâ Vincentius: ut primùm accessit intimum commiserantis ac benè volentis animi sensum præ se tulit. tum benignè salutatum, ut quietiùs familiariusque alloqueretur, seorsim in cubiculo angulum deportari iussit, & insidere lecto. Simul ingressus de cælesti felicitate sermonem, demonstrare cœpit diversas divinæ providentiæ vias, mortales ad eam velut manu ducentis. In his esse quidem non-

In mœ-
rore pa-
tris ob
mortē
filii

nullas asperas ac difficiles, si per se spectentur, sed earum celerem ac fortunatissimum exitum aspicientibus, expetendas potiùs quàm defugiendas. Asperitatem quoque non parum leniri, si paternum amantissimumque Dei animum per eas conducentis attendas; quippe ut habeat cur suorum labores immensâ mercede compenset. Et verò longè nobis optabilius esse viâ spinis asperâ ad cælestis æternæque gloriæ rosas pertingere, quàm contrâ post hujus vitæ delicias (quæ & ipsæ aculeum habent, & furtim quidem at intimè animis infigunt) igne tartareo semper ardere nunquam consumendos. Hæc cùm differeret, modò mœstissimi Principis amicè comprehendebat manum, modò illius frontem muniebat signo crucis, modò aliis animum demulcebat modis, sanè plusquam fraterno amore. Porrò seu Vincentii oratio cor ejus tetigerit, seu divina quædam vis impressa manibus tangentis, aliquantisper hæsit Princeps cogitatione nescio qua tamquam absorptus, oculis in unum locum defixis. Tum derepentè profiluit è lecto, ruensque in faciem, & brachia in

in crucis formam explicans ita fari cœpit. *Ergo tibi grates, mi Domine, mi Deus, pro adempto mihi filio:* simul terræ fixit osculum, dixitque id quidquid esset pœnæ, peccatis suis impar esse. Atque hunc in modum cum Deo agere perrexit, tanto pietatis affectu voluntatisque suæ cum divinâ consensione, ut omnes qui aderant, non religione minus, quàm admiratione tam subitæ novitatis impleverit. Enimverò multum brevi peragitur, ubi qui omnia potest, operam consociat. Quippe velle illi, fecisse est.

Ceterùm admirabiliùs est, quemadmodum & magis arduum magni Principis animum in ætatis flore capite damnati, ita à Vincentio comparatum fuisse ad mortem, ut eam non fortiter dumtaxat sed & placidissimè oppeteret. Causam aut occasionem tam funesti exitus non attingo. Sat mihi affirmare juvenem illum persuadere sibi nequivisse tantæ noxæ se reum. Ex quo Vincentii dexteritas animos tractandi, eximiùsque animi vigor emicat. Imminente enim tam acerbo fato, ac confirmante Patre, auditus est juvenis dicere, numquam hactenus

In Principis capite damnati comparatione ad mortem

sibi tam tranquillè jucundèque fuisse; atque illum ex animi sententia loqui, loquentis habitus & vultus satis testabantur; sed omnium certissimè Vincentius, qui illius vitâ functi animam vidisse se in cœlum evolantem disertè liquidòque asseruit ejusdem matri: auditusque est sæpè in cubiculo exclamare, appellato nominatim eo Principe. *O quàm est beatus!* Et interrogatus à Sacerdote, an illius anima precibus piacularibus haberet opus, præcisè negavit, quòd cœlo jam potiretur. Insuper antehac cùm adesset cuiquam moribundo, vultum subito mutavit: & quasi insuetum aliquid videret, oculis in cœlum erectis, & ore planè inflammato succlamavit: *O sortem beatam!* rogatusque ecquid cerneret: Principis istius animam se cernere ingenuè fassus est. Tanti est difficili tempore paternam Dei in se voluntatem & agnovisse, & amplexum esse.

Et ægri
despe-
rati

Plus etiam desudandum Vincentio fuit in homine perduto ad mortem Christianè obeundam componendo. Et verò animæ mortuæ suscitatio omnium prodigiorum difficillimum est, cùm & morbus illius

illius non nisi Christi sanguine possit sanari. jacebat ille corporis invaletudine redactus ad extrema, sed periculum vel non sentiebat, ut pluribus accidit, vel negligebat; quippe fide rerum consequentis vitæ prorsus sopitâ: quæ solet esse pœna pertinacis libidinis. Itaque nulla ratione induci poterat, ut supremis mysteriis muniret animam, quamvis id temporis ac loci admodum iis egentem. Extremi remedii vice accersitur, venitque ad ægrum Vincentius. Sed omnem ejus artem eludit pervicax, sive spes veniæ proponatur ex infinitâ Numinis clementiâ, sive metus damnationis æternæ ex pari clementiæ Justitia. Ergo supervacaneum ratus de Deo divinisque cum illo loqui, statuit de ipsomet Deum alloqui, ejusque efflagitare salutem. mox in secretius cubiculum sese insinuans, primum cum uberibus lacrimis ac gemitibus deploratam hanc animam sibi à Deo donari petit. tum horrendum in modum se diverberat, adeo ut domestici ictuum fragore attoniti non possint non sperare Vincentium sic saltem cœlitus exaudientem. Nec spe frustrati sunt. nam cum

ad agrum suum redisset, omnino alium, aliâque cogitantem omnia comperit; utique scelerum dolore penitus ictum, paratumque ad omnia quæ ratio salutis exigit. Quare confestim aurem admo- vet noxas antea vitæ confitenti; Con- fessum expiat, nec deserit dum pœnitu- dinis sensu ad mortem usque piis moni- tis sustentato migrasse è vitâ cognoscit.

Equitis
item &
Sacer-
dotis
impu-
rissimi

Haud minus commendanda videtur Vincentii vis in Equitem profligatissimæ vitæ, discessione à conjugè, & provoca- toriis dimicationibus infamem. Recon- ciliare illum cum uxore, cum inimicis, cum Deo tentaverant homines religiosi complures, sed incassum. Omnis ea laus uni Vincentio servabatur. Hic igitur vel semel eum affatus, mirum dictu! sic im- mutavit, ut concubinas amandarit illicò, atque in gratiam cum uxore, torique so- cietatem redierit, & scriptum exararit sa- pientiâ plenum, quo provocationes ejus- modi acriter à se adhuc propugnatas, & ipso usu cõfirmatas damnabat. Denique depravati Sacerdotis ad meliora con- versio omni ex parte admirabilis, Vin- centii meritis ac industriæ debetur.

Agebat

Agebat ille ganconem nullo sacri characteris respectu, nullo propudiosæ vitæ pudore, probrum & execratio civitatis. Miserratus hominem Dei servus, precibus pro eo ardentè fufis graviorum secretiorumque ejus flagitiorum notitiam divinitus hausit. Hâc instructus adit perditum, & Angelici illius status munerisque commonefacto, flagitia aperit, ubi, quando, quibuscum, patrata reteggit. Qui stupens ad hanc tam disertam distinctamque denunciationem, satisque exploratum habens conscium illorum præter Deum esse posse neminem, scilicet ejus interpretem Vincentium agnoscit, simul & divinam in se clementiam. Nec plura; dat manus, Patris arbitratui se permittit: ejusdem consilio flagitia totius antea vitæ ritè fatetur. excultusque ab eo spiritualibus S. Ignatii exercitationibus mores sacerdotio dignos induit. Ita cum Vincentius incurabilium animarum medicus audiret, etiam foris & per litteras rogabatur, ut depositos ab aliis obstinatissimæ nequitie homines ipse curaret. nec spes eos fallebat: Divino enim Christi sanguine, quem precibus

eliciebat è plagis, tanquam hircino adamantes emolliti, facile franguntur.

C A P U T VIII.

Vincentii mirum studium sublevandi inopes.

Privati
erga in-
opes
beni-
gnitas

A Beneficentia adversus animas descendendo ad beneficentiam adversus inopum corpora. Quippe sorores sunt: quamquam illa sublimius munus, hæc depressius sortita. Fuit igitur Vincentius jam inde à teneris unguiculis propensus ad misericordiam; utque hæc cum nascente nata, sic cum adolescente adolescens, ad Religionis septa properantem secuta est: licet autem hoc in statu paupertatem Christi profiteretur, atque adeo non aliter quam voto ac benevolentia miserias inopum levare posse videretur; tamen industria Charitas modos excogitavit in paupertate liberalitatem vel maximè exercendi, usque eò ut Vincentius *generosus & magnus* apud populum audiret. Itaque sæpè sæpiùs urbem Neapolitanam mendicando obivit,
non